

Vēstījums un izteiksme

Andris Dzenītis, komponists

JURIS KULAKOVS

- Dzimis 1958. gada 20. maijā Līvānos
- Beidzis Līvānu mūzikas skolas un Jāzepa Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolas akordeona klasi
- Absolvējis Latvijas Valsts konservatorijas pūtēju un estrādes orķestru un diriģentu klasi Raimonda Paula un Aļņa Zaķa vadībā (1984), mācījies kompozīcijas klasē pie Pētera Plakida (1985–1990)
- 70. gadu beigās izveidojis instrumentālo džezroka grupu *Arka*, kopš 1978. gada – grupas *Menuets* taustiņinstrumentālists
- Legendārās un skandalozās rokgrupas *Pērkons* dibinātājs, garīgais un muzikālais vadītājs kopš 1981. gada
- Muzicējis kopā ar Edgaru Liepiņu, trim tenoriem (Miervaldi Jenču, Nauri Puntuli un Guntaru Ruņģi), tēlojis Eduardu Veidenbaumu televīzijas filmā *Bet vilciens brauc un melnādaina* pianista lomu Viljama Sarojana lugā *Tavas dzīves laiks*
- Kopš 2002. gada Latvijas Komponistu savienības biedrs, bijis savienības padomes loceklis, darbojas autortiesību aģentūras AKKA/LAA padomē

SVARĪGĀKIE UN INTERESANTĀKIE DARBI

- Kantātes *Mīlestībā viņņo krūts* (2008), *Sarkanais vilciens* (2005), *Vēstules uz bruģa* (2005), *Ziemassvētki Straumēnos* (2003), *Artūrs Jūrasbraucējs* (2000), *Mateja pasija* (1998)
- *O lux beata trinitas*, motete trīs tenoriem, zēnu korim ar instrumentālo pavadijumu (2004)
- *Ētera odējs*, dziesmu cikls ar Jāņa Ziemeļnieka dzeju (2007)
- Vairāku mūziklu, dziesmuspēļu, mistēriju, oratoriju autors
- Rakstījis mūziku neskaitāmām teātra izrādēm un kino
- Vairākas noslēgtas dziesmu programmas grupai *Pērkons*, aktierim Edgaram Liepiņam
- *Romance* vijolei un klavierēm (1996)
- *Burleska* pūtēju kvintetam (1986)
- *Variācijas BACH* četriem programmējamiem sintezatoriem (1988)

Izsmelto skaņdarbu sarakstu meklējiet Latvijas Mūzikas informācijas centra mājaslapā www.lmic.lv

LATVIJAS MŪZIKAS
INFORMĀCIJAS CENTRS

Rīga burtiski šķīst zem kājām sniega putrā. Sarunājām tikties pie Jura mājās, kuras tagad meklēju, acīm slidot pār Čaka ielas namu cipariem. Pareizajā numurā cenšos atvērt ārdurvis – tās aizslēgtas. Eju no sētas puses un ieraugu apsnigušu zaļo *vaboli (VW Käfer)*, par kuru jau ļoti sen biju dzirdējis, ka tā pieder komponistam, un nojaušu, ka vismaz adrese ir pareiza. Uz telefona zvanu neatbild, esmu ieradies vēlāk par norunāto laiku, taustos tumšā kāpņutelpā, kurā vien uz dažām durvīm numuri. Aiz kādām durvīm izdzirdu skaļu nepārprotami kulakoviskas mūzikas dārdoņu, un savukārt pats dārdu pie durvīm. Juris strauji atver durvis un, kūpinot cigareti, metas atpakaļ klausīties tālāk *Milestībā viņo krūts* – tikko iegūts pirms dažām dienām pirmatskaņotā darba ieraksts. Liekas priecīgs, apmierināts, smaidīgs. Vakar kino *Rīga*, apskatījis mēmo filmu *Žanna d'Arka*, ekspresīvas muzikālās izteiksmes rezultātā gan esot nedaudz sabojātas klavieres, par to žēl.

Austrumu pasaules skatījumā viss, kas atrodas mums apkārt, ir mūsu ķermeņa tiešs paplašinājums, un Jura dzīvoklis ir spilgts apliecinājums – māksla te dzīvo mazliet citā izpratnē nekā mākslas priekšmeti, gleznas vai glīti uz spīdīgām klavierēm sakārtotas notis rātņu mākslinieku cellēs. Ap superlabajām Kļaviņa klavierēm saslieti vecāki un jaunāki sintezatori ar dažādu apputējuma pakāpi, daudz nošu un skiču, samestas kaudzēs, kā pagadās; vadi, dažādi moduļi, aparāti, vairāki apkvēpuši datora ekrāni supermazā platībā – tas viss, liekas, varētu būt Kianu Rīvas varoņa mītne filmā *Matrix*. Šie vadi turpina Jura Kulakova asinsriti, tā ir neapslēpta dzīves māksla. Sēžos uz piedāvātā sārtas sirds formas buduāra soliņa vienīgajā puskvadrātmetrā, kur ir iespējams apsēsties.

TEST. TEST. TEST

Juris Kulakovs: Tas pats neskan? Pārbaudi ierakstu, vai viss kārtībā!
Andris Dzenītis: Pats neskan, nē, tas ir profesionāls aparāts, man to aizdeva, neesmu tādu redzējis.

JK: *Was ist das* (aplūko diktofonu – *A.Dz.*)? Ā, jā, *ZOOM!* Tā ir laba firma, kas strādā *KORG* paspārnē. Neesmu šodien ipašs runātājs.

LĪVĀNU AKORDEONS AR ESTRĀDES ORĶESTRA AMBĪCIJĀM

ADz: Juri, vai tu esi latgalietis?

JK: Nē, es neesmu latgalietis. Esmu dzimis Latgalē, Līvānos, bet mani vecāki nav latgalieši. Man ir latviešu, krievu un poļu asinis. Esmu kristīts katolis – šajā ziņā esmu ļoti ciešā sakarā ar latgaliešiem. Turklāt kristīts slepeni. Mani vecāki bija samērā prominenti pilsētas pilsoņi, taču komunistu laikos viņi nevarēja atļauties apmeklēt baznīcu. Lai gan tēvs man ir pareizticīgs, māte – katoliete, es esmu slepeni kristīts Daugavpilī, Grīvas katoļu baznīcā.

ADz: Līvāni ir tāda muzikāla pilsēta...

JK: Izrādās, ka jā. Līvānos dzimuši brāļi Muktupāveli, bundzinieks Tālis Gžibovskis – viņa mamma bija mana solfedžo skolotāja mūzikas skolā, nosacīti no Līvāniem ir arī Juris Vaivods, kurš, lai gan no Vanagciema, mācījās Līvānu mūzikas skolā.

ADz: Vai ar Muktupāveļiem draudzējāties jau kopš bērnības?

JK: Ar Valdi kopā spēlējām gan pūtēju orķestri, gan Līvānu 1. vidusskolas ballītēs. Viņam bija milzīga problēma izvēlēties, ko studēt, jo viņš bija izcils visās jomās – svešvalodās, fizikā, ķīmijā, bioloģijā. Viņš izvēlējās ķīmiju, beidza universitāti kā ķīmiķis, bet pēc tam satikāties atkal vienā kursā – viņš kā etnomuzikologs, kur viņu pēc Ķīmijas fakultātes uzaicināja toreizējais prorektors Dzintars Kļaviņš, un es kā pūtēju un estrādes orķestru vadītājs.

ADz: Kā sāki muzikanta gaitas Līvānos?

JK: Tas ir interesanti. Pirmkārt, mani mūzikas skolā negribēja uzņemt, jo nevarēju neko nodziedāt. Man teica, ka to dziesmu esmu norunājis, vārdu sakot, repa pirmsākumi. Tad es mūzikas skolā nokļuvu pa blatu. Manas mammas kolēģei vīrs bija akordeona skolotājs mūzikas skolā, un viņš esot jautājis – mamma grib vai puika pats grib. Ja puika grib, tad labi, viņš mani ņems. Tas bija izcils skolotājs – Jānis Griezāns. Manuprāt, viņam formālās muzikālās

izglītības nemaz nebija, viņš bija matemātiķis, matemātikas skolotājs, bet viņš mācīja akordeonu. Viņam bija problēmas ar acu nerviem, un viņš kļuva neredzīgs. Viņš bija filozofs, estēts visādā ziņā, viņš ielika estētikas pamatus, šajā ziņā viņam bija nopietna bagāža. Otrs stāsts – man it kā tika paredzēta karjera Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā, tomēr vienu gadu pirms skolas beigšanas es izlēmu braukt uz Rīgu, stāties Mediņos akordeona specialitātē. Taču tur man teica: "Aizmirsti, tu nevarēsi iestāties!" Notika tā, ka akordeona spēlē dabūju vizzemāko atzīmi, bet teorētiskajos priekšmetos... – skolā taču biju teicamnieks. Galu galā kopējā atzīmju summa bija tāda, ka pēdējais pirms svītras iekļuva Mediņos. Apmēram trešajā kursā es saņēmos un spēlēju ļoti daudz, lai pierādītu, ka spēju kaut ko izdarīt, un arī pierādīju – saņēmu piecinieku specialitātē. Un tad man interese par to visu zuda.

ADz: Sasniedzi griestus – piecinieku?

JK: Jā, jo lai studētu akordeonu tālāk bija divas iespējas – Viļņa vai Ļeņingrada. No Latvijas prom braukt es negribēju un viss. Tieši tad, kad beidzu Mediņus, konservatorijā tika atvērta ļoti jocīga fakultāte – pūtēju un estrādes orķestru vadītāji un diriģenti. Tajā es nokļuvu. Raimondu Paulu uzaicināja par džeza pianisma pasniedzēju, viņam uzreiz piešķīra docenta nosaukumu. Zināmākie no tās nodaļas esam mēs ar Marhīlu (Uldis Marhilēvičs – *A. Dz.*). Harijs Bašs un Helvijs Stengrēvics nāca no klasiskajiem pianistiem fakultatīvi pie mums. Šo nodaļu pabeidzu gadu vēlāk – toreiz bija pirmais *Pērkona* aizliegums, tādēļ mani draudēja izmest. Visu cieņu toreizējam rektoram Imanam Kokaram – esmu dzirdējis, ka viņš mani esot aizstāvējis Kultūras ministrijā. Beigās tika atrasts formāls iemesls, ka laikā neesmu uzaicinājis diplomdarba vadītāju noklausīties manu diplomeksāmenu, tādēļ pabeidzu ar izziņu, ka esmu noklausījis pilnu teorētisko kursu.

KOMPONĒT, PĒRKONU RĪBINĀT

ADz: Kad tu apguvi kompozīciju?

JK: Vēlāk. Tas ir cits stāsts. Kad stājos komponistos, radās incidents ar to Ogres vilciena izdemolēšanu pēc *Pērkona* koncerta. Tas notika nedēļas nogalē, bet pirmdienā bija iestājekšamens kompozīcijas nodaļā. Es ieradās konservatorijā, un profesors Ramans, kas bija katedras vadītājs, man gaitenī sacīja: "Piedodiet, Juri, bet jūs neesat pieļauts, jums kaut kas nav kārtībā ar dokumentiem, taču nāciet nākamgad, mēs jūs pieņemsim!" Nākamajā gadā iestājos pie Pētera Plakida.

ADz: Kādas bija tavas attiecības ar Pēteri?

JK: Brīnišķīgas! Vienā no pirmajām stundām es viņam teicu: "Gribu rakstīt filosofisku mūziku!" Viņš uz mani tā paskatījās, ka man kļuva diezgan dīvaini. Labi, zinām par programmatisko romantiķu mūziku, bet kā mēs varētu definēt, kas ir filosofiskā mūzika? Tagad es domāju, ka to nav iespējams definēt. Katram komponistam ir kāda filosofiskā bagāža, jo tā ir lielāka, jo tā spilgtāk izpaužas. Tas Plakida skatiens bija tāds...

ADz: Akadēmijā nonāci pie īstas akadēmiskās skolas, lai gan droši vien tas, ar ko nodarbojies pirms tam, bija nedaudz citā jomā?

JK: Jā un nē. Arī Mediņos es apmeklēju fakultatīvo kompozīciju un apguvu polifoniju teorijas nodaļu.

ADz: Rakstīji akadēmiskas kompozīcijas?

JK: Jā. Rokmūzika, tā ir ekspresija, bet mani vienmēr ir interesējusi akadēmiskā mūzika.

ADz: Un kad tavā dzīvē sākas rok mūzika?

JK: No laika gala. Līvānos ar Muktupāveļ ballītēs, pūtēju orķestri. Šī pieredze ir ļoti noderīga. Piemēram, daudziem komponistiem nav priekšstata par instrumentāciju – viņi nezina to lietu no iekšpuses, viņi tos instrumentus nav spēlējuši. Protams, ir ieteikums tikties ar mūziķiem, izpētīt, ko kurš instruments var, bet pašam kaut ko spēlēt ir vislabāk. Šajā ziņā man ir bagātīga pieredze – te tu redzi (rāda uz dažādu instrumentu piekrauto istabu – *A. Dz.*) – ģitāras, koklīte... Kokes spēlē esmu konsultējies pie Valda Muktupāveļa. Koke ir unikāls instruments – tas ir ačgārnis. Citiem instrumentiem tu kaut ko spied, lai atskanētu, savukārt koklei viss ir otrādi – tev ir jānoslāpē tās stīgas, kurām nav jāskan. Pāris *Pērkona* ierakstos esmu iespēlējis kokli.

Foto – Andris Dzenītis

VISLIELĀKAIS KOMPLIMENTS, KO JEBKĀD NO KĀDA DZEJNIEKA ESMU SANĒMIS, BIJA TAD, KAD MĀRIS MELGALVIS TEICA, KA MAN PIEMĪTOT ABSOLŪTA DZEJAS DZIRDE

ADz: Un kur satiki *Pērkona* biedrus? No kurienes tos savāci kopā?

JK: Caur *Menuetu*. *Menuetā* es savukārt nokļuvu Mediņu laikos, kad spēlēju dažādās grupās. Viena no grupām bija Slokas papīrfabrikas kultūras namā, kur bija savdabīga kompānija – bungas spēlēja izbijis cietumnieks, ģitāru spēlēja tagadējais pareizticīgo priesteris Ivans Šenroks, basists bija Dzintars Ozers, kurš *Menuetā* spēlēja altu un, pateicoties viņam, nonācu *Menuetā*. Spēlējot *Menuetā*, tolaik man likās, ka tas nav pietiekami radikāls.

ADz: Apnika Imanta Kalniņa mūzika?

JK: Es esmu ļoti liels Imanta Kalniņa fans, taču man gribējās lielākas kaislības un ekspresiju. Uzskatu, ka es esmu Imanta Kalniņa skolnieks. Viņa attieksme un pieeja dzejai – tur esmu daudz no viņa skolojies. Atšķirībā no visiem šlageristiem – lai arī Imanta Kalniņa dziesmas ir ļoti demokrātiskas, viņš nekad nav rakstījis melodiju un vēlāk pieaicinājis dzejnieku, lai sacer vārdus. Izejas pozīcija jau sākumā bija vārds. Tanī ziņā esmu mācījies. Vislielākais kompliments, ko jebkad no kāda dzejnieka esmu saņēmis, bija tad, kad Māris Melgalvis teica, ka man piemītot absolūtā dzejas dzirde.

ADz: Jā. Absolūtā muzikālā dzirde atšķirībā no dzejas dzirdes dažkārt ir traucējoša, taču tu nepabeidzi par *Pērkonu*...

JK: Es uzaicināju no *Menueta* tos, kuri man šķita virtuozākie un izteiksmīgākie. Jau Mediņskolas laikos man bija mērķis kļūt par ļoti virtuozu pianistu. Bija periodi, kad, būdams akordeonists, vingrinājos klavierspēlē astoņas, desmit stundas dienā. Mērķi toreiz sasniedzu ar Mediņskolas instrumentālo grupu *Arka*, kas paralēli darbojās *Menueta* laikā. Man pat ir diploms *Latvijas labākais taustiņinstrumentālists* kādā skatē. No *Menueta* uzaicināju brāļus Sējānus un bundzinieku Raimonu Bartaševiču dziedāt. Ieva Akurātere studēja vokālistos, tolaik Jānis Lūsēns mūs iepazīstināja, savukārt bundzinieku Daini Strazdiņu es pieaicināju no Pļaviņām.

ADz: Atceroties *Pērkona* izlēcienu astoņdesmitajos, par kuriem jaunākā paaudze diez vai pat ko vairs zina – lecīgos tekstus, koncertus, kuri beidzās ar valsts nēroga grautiņiem, vai tev pašam ne brīdi nebija bail par savu nākotni ne tikai izmešanas no akadēmijas līmeņi? Varēja taču būt daudz smagākas prasijas?

JK: Zini, varbūt to var pierakstīt pie jaunības vieglprātības, radikalisma vai neapdomības... Ir tāda epizode, kad mani izsauca prorektors, kad Hamburgā vinilā bija iznākusi latviešu rokmuzikas izlase ar nosaukumu *Vēl ir laiks*. Vienā plates pusē bija *Pērkons*. Man jautāja: “Vai viņi jums lūdza atļauju?” Es teicu, ka ne. “Varbūt viņus

varētu iesūdzēt starptautiskajā tiesā par autortiesību pārkāpumiem?” man prorektors jautāja. Es atbildēju: “Labi, es padomāšu.” Lai gan dziļi sirdī bija prieks par pirmo *Pērkona* oficiālo izdevumu.

ADz: Būtībā taču ar Ogres koncertu sakustējās viens nozīmīgs slānis ceļā uz Latvijas neatkarību? Savā ziņā esi līdzatbildīgs.

JK: Laikam gan. Katrā ziņā ar *Pērkonu* esam visam šim procesam atradušies ļoti tuvu.

ADz: Vai tu sevi uzskati par bohēmistu?

JK: Tur nav ko uzskatīt, es tāds esmu.

ADz: Kas vispār ir bohēma? Bieži vien tai piedēvē negatīvu nozīmi.

JK: Protams, pirmā asociācija vienmēr ir dzērājs. Taču tā tas gluži nav. Bohēma nekādā ziņā nenozīmē alkoholismu, tā ir katra paša darišana. Šādas tādas sakarības tam nenoliedzami ar to ir. Bohēma, protams, ir uzdzīve mākslinieku vidē, bet tas ir tikai viens no skaidrojumiem. Tā noteikti ir noteikta veida uzdzīve. Ir tāds teiciens, ka bohēmā ir viegli ieiet, bet grūti iziet.

ADz: Droši vien tāpat kā radošā procesā. Tomēr bohēma taču nav iespējama vienatnē. Vai tā nav izmisīga vajadzība turēties kopā, sajūst cita mākslinieka plecu?

JK: Nedomāju vis. Protams, bohēma nav iespējama vienatnē. Taču, kad man kaut kas jādara, es to nevaru darīt kompānijā. Ir jābūt iespējai pabūt vienatnē, visu apdomāt un tad atkal nākt atpakaļ, dalīties ar savām domām. Bohēmai piemīt domu apmaiņas iespēja. Te ir cilvēki, ar kuriem vari justies garīgi līdzīgs.

BALSS, NEBALSS UN OPERA

ADz: Kāpēc tu esi tik maz dziedājis? Klausoties tavu pēdējo disku *Ētera odējs*, jāsaka, ka tev ir neatklāts specifisks, bet kvalitatīvs balss talants. Balsij taču ne vienmēr jābūt skaistai un vīterojšai.

JK: Pašam vienmēr ir ļoti grūti klausīties savu balsi. Kad studēju komponistos, pirmajā kursā bija tāds lekciju kurss *Ievads specialitātē*, kuru mums vadīja profesors Ģederts Ramans. Starp citu, viņš teica, ka komponistiem pārsvarā ir briesmīgas, nebaudāmas balsis ar retiem izņēmumiem. Es pieturos pie tā, ka man manējā arī šķiet nebaudāma. Vienīgais, kas tai varbūt piemīt, ir kāda izjūta, nianse. Tas ir līdzīgi, kā es teicu nupat koncertā ar *Gaudeamus*, kur arī uzstājos ar vienu skaņdarbu, – kā pasaulē augstu tiek vērtēti komponisti, kuri diriģē paši savus darbus, lai gan viņiem varbūt nav nekādas sajēgas par diriģēšanu, tieši tāpat komponists, kas savā nebalsi kaut ko nodzied, – varbūt arī tam piemīt kaut kāda vērtība.

ADz: Gadījumā ar *Pērkona Baletomāniju* tiešām šķita, ka savu balsi izmantota kā defektu, no kura uztaisīt efektu, bet *Ētera odējā* ir gluži citādi...

JK: Ar *Baletomāniju* tiešām toreiz tā doma bija tāda, ka sliktāk par mani neviens nevar nodziedāt. Bet šeit... Es pat nopirku ļoti smalku datorprogrammu, kas labo intonāciju, bet nepieskāros tai, jo sapratu, ka tas ir bezjēdzīgi.

ADz: Vai tu velc robežas daiļradē starp akadēmisko un roku, popu, estrādi? Man liekas, ka, piemēram, Imantam Kalniņam ļoti strikti ir nodalāms akadēmiskais žanrs – simfonijas, oratorijas, klavierdarbi – un dziesmas, lai gan augsta kvalitāte piemīt abām jomām.

JK: Nē, nevelku. Vai tu tiešām domā arī, ka Imants Kalniņš velc robežas? Varam ņemt par piemēru manu mīļo Bēthovenu. Arī viņam ir dziesmas. Kā mēs šodien viņu kopumā uztveram? Vai mēs dalīsim viņa daiļradi? Kaut kādu viņa *Murkšķi*, piemēram, no simfonijām? Vai mēs varam sadalīt Bēthovenu kā komponistu divās daļās? Dziesmas eksistē, un mākslinieciskā kvalitāte tām nekritas. Runa ir vairāk par enerģētiku, kas ielikta šajos darbos un izpaužas. Un tam nav nekāda sakara ar žanru – vai tev tā enerģētika ir lielajā formā vai vienkāršā dziesmiņā. Enerģētika vai nu ir, vai tās nav. Man jācītē divi dižgari. Viens ir Pēteris Vasks, kurš teicis, ka ir vajadzīga liela drosme, lai pārtrauktu klusumu. Jautājums, kā tu to pārtrauc, kā izpaužies, kas ir tava atbildība. Otrs dižgars, ko citēšu, ir Imants Zemzaris, ar ko mēs te vienu nakti dzērām vīnu, – viņam es esmu parādā pateicību par ideju “vēstījums un izteiksme”. Izteiksme var būt visdažādākā – es, piemēram, vakar salauzu kino *Rīga* klavieres, tā bija mana mežonīgā izteiksme. Vēstījums... Kur ir tavs vēstījums? Protams, tas ir tas pats, kas “saturs un forma”, bet Zemzaris kā Endzelina mazdēls pārvērtā to lieliski latviski.

ADz: Neesi alcis uzrakstīt tādu patiesi akadēmisku kompozīciju, instrumentālu, orķestrim... Esi taču mācījies akadēmiskās kompozīcijas nodaļā.

JK: Nē. Iespējams, ka mana niša ir tieši vokāli instrumentālie darbi – kantātes vai kas līdzīgs ar rokāmūzikas piedevām. No akadēmijas man vēl jo projām karājas gaisā variācijas. Tas laikam bija otrā kursa darbs. Tās bija četriem sintezatoriem, un es visu laiku domāju tās noaranžēt orķestrim. Šķiet, ka man ir tikai kādi trīs darbi, ko esmu sarakstījis akadēmiski – dziesmu cikls ar Apolinēra vārdiem, pirmā kursā – pūtēju kvintets un *BACH* variācijas. Es labrāt tās kādreiz dzirdētu. Eksāmenā toreiz Andris Vecumnieks ieteica tās pārlikt simfoniskajam orķestrim, un es domāju, ka to arī reiz izdarīšu.

ADz: Tu raksti operu. Bērniem

JK: Domāju, tas būs ļoti vienkārši, saprotami, nebūs nekādas pārgrudības. Sižets ir Vizmas Belševicas jaunības dienu darbs – *Patiess stāsts par Čingo Babu, lielo gliemezi un jūras karaļa bēdām*. Stāsts par zēnu, kurš raudāja, bet viņš tika izmācīts. Viņš nokļuva zemūdens valstībā, un tur viņam īsti labi nepatika – dažādi piedzīvojumi un pārdzīvojumi. Es domāju, ka tā būs komiskā opera. Būs orķestris.

ADz: Vai *Pērkons* arī piedalīsies?

JK: Nē. Bet... Starp citu, labs jautājums. Varbūt jāiesaista arī *Pērkons*.

BĒTHOVENS, NĒĢERUPIANISTS, VEIDENBAUMS?

ADz: Kurām personībām esi gribējis līdzināties?

JK: Noteikti Bēthovens. No dekadentiem – Eriks Satī. Latvijā Emīls Dārziņš – ievirze, atbildība par katru noti.

ADz: ...plus briesmīga dzīve.

JK: Jā, diemžēl. Arī Emīlis Melngailis ar saknēm latviešu folklorā.

ADz: Vai šodienas Latvijas mūzikā tev ir domubiedri? Es nedomāju tos, ar kuriem kopā strādā, bet tie, kurus tu saproti un kuri tevi saprot?

JK: Kā dadaistu sev tuvu jūtu Juri Ābolu, no klasiķiem savu profesoru Pēteri Plakidi, no kura man ir patiešām liela ietekme.

ADz: Tu bieži apmeklē dažādus komponistu sarīkojumus, īpaši jauno komponistu prezentācijas, koncertus. Vai tā ir profesionāla vai gluži cilvēciska interese, ko no tā iegūsti? Arī šodien iesi uz koncertu JRT Kultūras namā...

JK: Tā ir profesionāla interese, neraugoties uz to, ka es tajā virzienā nevēlos neko darīt. Mani zināšanai interesē, ko un kā jaunie dara. Esmu ārkārtīgi konservatīvs un varbūt pat reneģāts, bet mani tas interesē. Piemēram, man patīk Mārtiņa Viļuma darbošanās, bet es pats neko tādu nedarītu.

ADz: Esi arī visādās padomēs. Māksliniekiem parasti patīk stāvēt malā, īpaši jau reneģātiski domājošiem.

JK: Es esmu savas valsts patriots, un man viss ir svarīgi. Mani interesē, kas notiek Latvijā. Tikai Latvijā.

PLAVIŅU MŪGS

ADz: Vai taisnība, ka tev pieder pirmais Latvijā konstruētais sintezators?

JK: Tas ir viens no pirmajiem. Latvijā ir uzkonstruēti tikai kādi trīs četri labi sintezatori. Zigmaram Liepiņam arī bija viens. Šis ir viens no tiem. Pilnībā no nulles Latvijā konstruēts, balstoties uz pasaules idejām – *MOOG* un *ARP* – diviem pasaules klasiskajiem sintezatoriem. Šo konstruēja Vilnis Kazāks – ilggadējs Imanta Kalniņa un *Turaidas Rozes* skaņu režisors. Latvijā tikai divi cilvēki tādus būvēja – Vilnis un grupas *Ornaments* Fēlikss Staņēvičs, kurš vada garantijas remontu *Upīša pasāžā* un ir *Blue Microphone* galvenais inženieris. Šis no visiem ir visadvancētākais. Es te esmu pablēņojies, te ir visādi muļķīgi nosaukumi apzīmēti – *Plaviņu HES turbīnas*, ko parasti sauc par oscilatoriem un filtriem.

ADz: Kā mūziķi tika pie labiem instrumentiem? Es nerunāju par šo lielisko instrumentu, bet gan vairāk par japāņu un amerikāņu kārdinošajiem darinājumiem. Reti kurš profesionālis taču spēlēja padomju ražojuma ģitāras un taustiņinstrumentus.

JK: Lielākā nianse šajā sakarā bija, ka kolhoziem bija iespēja pirkt lietas caur valūtas komisijas veikaljiem. Tajos tolaik tika izlikti instrumenti. Instrumenti kļuva par kolhoza īpašumu. Mēs gan pirkām paši. Tādējādi koncerta ienākumi pienācās mums pašiem, un nopelnīto ieguldījām instrumentos.

MAKINTOŠI, KOKLES UN SLAPJDRAŅĪS

Top fotogrāfija, kurā Juris Kulakovs sēž pie Kļaviņa klavierēm, spēlē kokli, bet fonā uz mums raugās divi *Macintosh* datoru monitori – savdabīga laikmetu un kultūru paralēle, otrpus vēl viens. To visu darbavirsma nosētas failu nosaukumiem un mapēm. Tajā visā tikai Jurim pašam, šķiet, ir kāda saprašana, un, ja to sakārtotu, glīti saliktu rindīnās, zustu jebkāda orientācija.

ADz: Juri, cik tev ir to makintošu?

JK: Trīs. Labi, vēl divi pie meitas. Taču šī koklīte ir Laimas Muktupāvelas tēva darināta. Viņš bija milicis un arī kokļu meistars Latgalē.

ADz: Vai tu kolekcionē instrumentus?

JK: Jā. Man ir kādi divdesmit taustiņinstrumenti, ģitāras, kokle, dažādi virtuālie instrumenti. Ja rodas nepieciešamība, pārsvarā arī tos varu spēlēt. Varu tev parādīt multeni, kur iespēļu ģitāru. Gribi?

Juris uzliek vienu no tām Nila Skapāna multenēm, kuras ceļojot tikai pa festivāliem, jo citādi to adresāts nav saprotams. Šī, piemēram, par dinozauriem – lielākiem un mazākiem. Filmiņā ir vairāki liķi, tātad bērniem īsti tā neder. Toties beigās, bēgot no lielā dinozaura, mazajam, kritot no klints augšpēdus, izaug spārni, un tas iemācās lidot, paceļoties skaisti sārtās debesis. Juris te iespēlējis ģitāru smagā metāla garā, attēlojot jauno dinozauru, kādu dontu vai daktilu, meita Justīne, kas nu jau baida augstāko izglītību vijoļspēlē, – burvīgi izpaužas ar dzīvu vijoles skaņu. Jurim pašam jautri te saskatīt alūzijas gan no itāļu popmūzikas, gan Prokofjeva, gan Debisi. Vienmēr esmu apbrīnojis komponistus, kuriem patīk citiem rādīt savus darbus un neslēpti līdzī priecāties par to, kas izdarīts.

Ir atlikušas vien nedaudzas minūtes līdz koncertam JRT Kultūras namā. Mēs gērbjamies un kopā lidojam pa slapjdraņķa vidu uz vienu no tiem muzikālajiem pasākumiem, kas Juri Kulakovu – paša vārdiem, konservatīvo reneģātu – interesē un ko viņš grib dzirdēt. 🎧